DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
7. Sınıf · Sosyal Bilgiler · 11. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Osmanlı Devleti'nin Fetih Politikası, İstanbul'un Fethi (1453) Nedenleri ve Sonuçları ile Yükselme Dönemi Gelişmeleri (SB.7.3.1)

İstanbul'un Fethi'nin (29 Mayıs 1453) siyasi, coğrafi, ekonomik ve dinî nedenlerini, yapılan hazırlıkları ve Türk-dünya tarihi açısından sonuçlarını sorgular (SB.7.3.1). · Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethinden sonra uyguladığı istimalet (hoşgörü), iskân (şenlendirme) ve bilim-kültür politikalarının cihan devleti kimliğine katkısını değerlendirir (SB.7.3.1). · Yükselme Dönemi'nde kara ve denizlerde gerçekleştirilen fetihlerle İpek ve Baharat yollarının Osmanlı denetimine geçişini çıkarımlarla açıklar (SB.7.3.1).

HATIRLAYALIM

- İstanbul'un Fethi (29 Mayıs 1453); Anadolu-Rumeli toprak bütünlüğünü sağlamak, Bizans'ın kışkırtmalarını önlemek ve Boğazlar ile İpek Yolu ticaretine hâkim olmak için gerçekleştirilmiştir.
- Sultan II. Mehmed fetih için **Rumeli (Boğazkesen) Hisarı**'nı yaptırmış, **Şahi topları** döktürmüş ve 72 gemiyi kızaklarla karadan **Haliç**'e indirmiştir.
- Fetihle Osmanlı **Yükselme (Cihan Devleti)** dönemine geçmiş, **Orta Çağ kapanıp Yeni Çağ** başlamış; feodalite zayıflamış, Coğrafi Keşifler ve Rönesans tetiklenmiştir.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki Yükselme Dönemi gelişmelerini sağ sütundaki tarihsel sonuçlarıyla eşleştiriniz.

1. İstanbul'un Fethi (1453)
2. Kırım'ın Fethi (1475)
3. Mısır Seferi (1516-1517)
4. Preveze Deniz Zaferi (1538)

a) Barbaros Hayreddin Paşa komutasında Akdeniz'in Türk gölü olması
b) Karadeniz'in Türk gölü hâline gelmesi ve İpek Yolu'nun kontrolü
c) Halifeliğin ve Baharat Yolu denetiminin Osmanlı Devleti'ne geçmesi
d) Orta Çağ'ın kapanıp Yeni Çağ'ın başlaması ve İstanbul'un başkent olması

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki fetih hazırlığı şemasında Sultan II. Mehmed'in **Rumeli (Boğazkesen) Hisarı**'nı inşa ettirmesinin temel amacı hangisidir?

Rumeli (Boğazkesen) Hisarı
Anadolu Hisarı karşısına
Karadeniz yardımlarını
kesmek için inşa edildi

Diğer Fetih Hazırlıkları
• Dev Şahi topları dökümü
• 400 parçalık donanma
• 72 gemi karadan Haliç'e

A) Karadeniz'den Bizans'a gelecek yardımları kesip Boğaz'ı denetlemek
B) Gemileri Tophane'den kızaklarla karadan Haliç sularına indirmek
C) Avrupa'daki derebeylik (feodalite) şatolarını korumak
D) Baharat Yolu üzerindeki Kızıldeniz ticaretini vergiye bağlamak

3 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki Fatih Sultan Mehmed'in eğitim ve kültür adımlarının İstanbul'un bir «cihan başkenti» olmasına katkısını açıklayınız.

Sahn-ı Seman Medresesi
Dönemin yükseköğretim
ve bilim merkezi kuruldu

İmar ve Bilim İnsanı
Ali Kuşçu davet edildi;
Kapalıçarşı ve vakıflar

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki İstanbul'un Fethi sonuçlarının ilgili olduğu alanı (Türk Tarihi / Dünya Tarihi) ve etkisini tabloya yazınız. İlk satır örnektir.

1. Toprak Bütünlüğü
Anadolu ve Rumeli birleşti

2. Şahi Topları Etkisi
Derebeylik şatoları yıkıldı

3. Bilginlerin Göçü
İtalya'da Rönesans doğdu

4. Yeni Başkent
Cihan devleti dönemi

Fethin Sonucu	İlgili Olduğu Tarih Alanı	Sağladığı Temel Etki
1. Anadolu-Rumeli topraklarının birleşmesi	Türk Tarihi	
2. Şahi toplarının surları yıkması		
3. Bilginlerin İtalya'ya göç etmesi	Dünya Tarihi	
4. İstanbul'un başkent yapılması		Osmanlı Yükselme Dönemi'ne geçti

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İstanbul'un Fethi ve Yükselme Dönemi gelişmeleriyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Fatih Sultan Mehmed, İstanbul'un fethinden sonra istimalet politikası gereği Ortodoks halkın din ve ibadet özgürlüğünü güvenceye almıştır.	☐	☐
İpek ve Baharat yollarının Osmanlı denetimine girmesi Avrupalı devletlerin Coğrafi Keşiflere yönelmesini engellemiştir.	☐	☐
Yavuz Sultan Selim döneminde kazanılan 1515 Turnadağ Savaşı ile Dulkadiroğulları Beyliği alınarak Anadolu Türk siyasi birliği kesinleşmiştir.	☐	☐
Kanuni Sultan Süleyman döneminde kazanılan 1526 Mohaç Meydan Muharebesi ile Mısır ve Hicaz toprakları Osmanlı'ya katılmıştır.	☐	☐

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.

6 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun tarihî kavramlarla tamamlayınız.

Haliç | Enderun | Sahn-ı Seman | Şahi

1. Sultan II. Mehmed, Bizans'ın zincirle kapattığı _____ sularına 72 Osmanlı gemisini karadan kızaklarla indirmiştir.
2. Fatih Sultan Mehmed İstanbul'da dönemin üniversitesi niteliğindeki _____ Medreselerini kurarak Ali Kuşçu'yu davet etmiştir.
3. İstanbul'un fethinde kullanılan büyük _____ topları, kalın surların yıkılabileceğini kanıtlamıştır.

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Fatih Sultan Mehmed'in Bosna ve İstanbul'da yayımladığı **Ahidname (Ferman)** metni Osmanlı'nın hangi yönetim ilkesini kanıtlar?

Fatih Sultan Mehmed'in Fermanı (Ahidname)

«Kimsenin canına, malına ve kilisesine dokunulmayacak; herkes inancını ve ticaretini özgürce sürdürecektir.»

Temel İlke: İstimalet (Hoşgörü) ve Millet Sistemi

(A) Devşirme sistemiyle yalnız askerî eğitim verildiğini
(B) İstimalet (hoşgörü) ve birlikte yaşama kültürünü
(C) Gayrimüslim halkın ticaret yapmasının yasaklandığını
(D) Tımar topraklarının babadan oğula miras bırakıldığını

8 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Yükselme Dönemi ticaret yolları panosuna göre **İpek Yolu** ve **Baharat Yolu** hangi padişahlar döneminde

İpek Yolu Denetimi	Baharat Yolu Denetimi
İstanbul (1453) ve Kırım'ın Fethi (1475)	Mercidabık ve Ridaniye Mısır Seferi (1516-1517)
Karadeniz = Türk Gölü	Doğu Akdeniz - Kızıldeniz

(A) İpek Yolu: Osman Bey — Baharat Yolu: Orhan Bey
(B) İpek Yolu: Yavuz Sultan Selim — Baharat Yolu: Fatih Sultan Mehmed
(C) İpek Yolu: Fatih Sultan Mehmed — Baharat Yolu: Yavuz Sultan Selim
(D) İpek Yolu: II. Murad — Baharat Yolu: Yıldırım Bayezid

9 KISA CEVAP

Görseldeki şemaya göre İstanbul'un Fethi'nin Avrupa'da **Coğrafi Keşifler** ve **Feodalitenin yıkılışı** üzerindeki etkisini kısaca yazınız.

Surların Topla Yıkılması	Ticaret Yolu Kontrolü
Derebeylik şatoları yıkıldı → Feodalite Zayıfladı	Avrupa yeni yol aradı → Coğrafi Keşifler

10 SIRALAMA

Görseldeki Yükselme Dönemi siyasi ve askerî gelişmelerini kronolojik (tarihsel) oluş sırasına göre 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1453	1475	1517	1538
İstanbul Fethi	Kırım Fethi	Mısır Seferi	Preveze Zaferi

- [ ] Kırım'ın Fethi ile Karadeniz'in Türk gölü hâline gelmesi (1475)
- [ ] Mercidabık ve Ridaniye Savaşları ile Mısır'ın fethedilmesi (1516-1517)
- [ ] Preveze Deniz Zaferi ile Akdeniz'de Osmanlı üstünlüğünün sağlanması (1538)
- [ ] İstanbul'un Fethi ile Bizans İmparatorluğu'na son verilmesi (1453)

11 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki karşılaştırma kartlarına göre Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi'nin **dinî** ve **ekonomik** kazanımı hangisinde doğru verilmiştir?

Dinî Kazanım (1517)	Ekonomik Kazanım
Memlûk Devleti yıkıldı	Mısır ve Suriye alındı
Halifelik Osmanlı'ya geçti	Baharat Yolu denetlendi

(A) Dinî: Ortodoks Kilisesi'nin açılması — Ekonomik: İpek Yolu'nun alınması
(B) Dinî: Halifeliğin Osmanlı'ya geçmesi — Ekonomik: Baharat Yolu'nun denetimi
(C) Dinî: Haçlı seferlerinin başlaması — Ekonomik: Kapitülasyonların kaldırılması
(D) Dinî: Sahn-ı Seman'ın açılması — Ekonomik: Kırım limanlarının alınması

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki tarihî kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle «İstanbul'u fethederek Yeni Çağ'ı açan Osmanlı

Şahi toplarının surları yıkmasıyla Avrupa'da zayıflayan derebeylik rejimi ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Rumeli Hisarı'nın tam karşısındaki hisara adını veren yarımada ☐☐☐☐☐☐☐☐

Osmanlı Devleti'nin fethettiği yerlerde uyguladığı hoşgörü politikası ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Yavuz Sultan Selim'in 1517'de Memlûkluları yenerek Mısır'ı aldığı savaş ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

İstanbul kuşatmasında surları yıkmak için döktürülen büyük top ☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____